

Aan IPO,
tav het bestuur, commissie cultuureducatie en cultuurparticipatie
cc: Rob van Muilekom, Erica Haffmans
cc: ministerie van OCW en VNG



Betreft: Reactie op de Bestuurlijke afspraken Cultuurbeoefening 2025-2028

Geacht bestuur,

Graag feliciteren we u met de ondertekening van de Bestuurlijke Afspraken Cultuurbeoefening 2025-2028. Als Raad van Twaalf, het samenwerkingsverband van provinciale ondersteuningsinstellingen voor cultuureducatie en/of cultuurparticipatie, zijn wij verheugd over de ambities en de brede reikwijdte van het convenant. We hebben allen goede ervaringen opgedaan met de Bestuurlijke Afspraken Cultuur en Onderwijs (2013-2024) en zien het als een enorme kans dat u gezamenlijk met drie overheidslagen het succes hiervan niet alleen wilt verlengen maar zelfs wilt verbreden naar het hele domein van cultuurbeoefening. Dit gaat de sector en ook gemeenten en provincies enorm helpen om richting te geven aan hun cultuurbeleid. De brede bestuurlijke samenwerking leidt ondertussen al tot meer afstemming in het werkveld. Zo heeft de Raad van Twaalf de laatste jaren regelmatig overleg met OPEN (over erfgoedparticipatie en-educatie binnen het domein van cultuurparticipatie), POPNL (over de infrastructuur talentontwikkeling popmuziek) en andere amateurkunstkoepels.

Als Raad van Twaalf pleiten we al jaren voor een wettelijk kader voor cultuur- en erfgoededucatie en -participatie voor iedereen. Alleen dan kan er, met oog voor de provinciale en lokale verschillen, door de overheidslagen heen een structurele infrastructuur gebouwd worden die kansen biedt aan *iedereen* die aan cultuurbeoefening wil doen. We zien deze afspraken als een stap richting dit wettelijke kader. In de wet op specifiek cultuurbeleid staat dat *de minister van OCW is belast met het scheppen van voorwaarden voor het in stand houden, ontwikkelen, sociaal en geografisch spreiden of anderszins verbreiden van cultuuruitingen*....(1993, artikel 2). In de praktijk gaat het echter niet alleen om de toegankelijkheid en de ontwikkeling van *de uitingen*, maar vooral om hoe mensen met deze uitingen omgaan en hun creatief vermogen ontwikkelen door zelf te creëren en te beoefenen. Met andere woorden: het proces van educatie en participatie.

Graag feliciteren we u ook met uw rake analyse van het ecosysteem en de knelpunten, die wij goed herkennen. We werken in opdracht van provincies ook samen met het rijk en gemeenten. We merken dat de verschillende overheidslagen hun cultuurbeleid niet altijd goed stroomlijnen, waardoor de samenhang kan ontbreken. Het duiden en afstemmen van taken en rollen door de verschillende overheidslagen zal de versnippering van beleid verminderen en de doelmatigheid van het beleid verbeteren. De afspraken getuigen van politieke ambitie en bieden hoop op een structurele, helder afgestemde aanpak.

In Deel 2 van de bestuurlijke afspraken, het convenant, zijn drie ambities verwoord die in de komende periode 2025-2028 worden verkend. Graag onderschrijven wij de gezamenlijke ambities. De genoemde verkenningen zullen leiden tot een concretisering van de ambities. De Raad van Twaalf

draagt hier graag aan bij.

Wij zien de bestuurlijke afspraken als een belangrijke mijlpaal voor het verbeteren van de randvoorwaarden voor cultuurbeoefening, waardoor *iedereen in iedere regio* dezelfde kansen krijgt om eigen talenten te ontwikkelen en ontplooien, via cultureel erfgoed verbinding met het verleden aan te gaan, nieuwe media te ontdekken of cross-overs van kunstzinnige disciplines op te zetten. Toch willen we u nog een aantal overwegingen meegeven én u informeren over ontwikkelingen die uw ambities ondersteunen:

1. De partijen zetten in op een sterk ecosysteem voor cultuurbeoefening, waarin iedereen de mogelijkheid heeft een leven lang cultuur te beoefenen

Als provinciale instellingen ervaren wij het landelijke werkveld van cultuurbeoefening als een kleurrijke lappendeken van lokale verschillen. Hierdoor is de taak- en rolverdeling in het ecosysteem niet overal hetzelfde is. Grote gemeenten hebben hun stedelijke ondersteuningsinfrastructuur vaak goed georganiseerd. Hierdoor pakken provincies met grote steden vaak een kleinere rol op het gebied van het bevorderen van cultuurbeoefening. In kleine gemeenten is de ondersteuning van een provinciale steunfunctie nodig om scholen te helpen bij hun cultuuronderwijs en om voorzieningen voor cultuurbeoefening te realiseren. Zoals creatieve plekken waar cultuurcoaches rondlopen die goed in verbinding staan met het lokale onderwijs, de verenigingen, informele groepen, erfgoedlocaties en de culturele zzp'ers uit de gemeente. De provinciale ondersteuningsstructuur helpt gemeenten, scholen en lokale voorzieningen optimaal gebruik te maken van kennis, netwerken en middelen op regionaal en landelijk niveau.

2. De partijen zetten de cultuur- en erfgoedbeoefenaar centraal

Uw ambitie om de cultuurbeoefenaar centraal te zetten en uitvoerders en beoefenaars actief te gaan betrekken bij de vormgeving van beleid en regelgeving, zien we als een effectief democratisch proces om knelpunten op te lossen. Graag nemen we hierin samen met het culturele veld in onze provincies, onze verantwoordelijkheid.

Met betrekking tot deze ambitie gaan we ook graag met u in gesprek over de monitor 'Cultureel Nederland in Kaart', die al wordt uitgevoerd in Zuid-Holland en Overijssel. De Raad van Twaalf wil deze monitor door ontwikkelen voor alle provincies en is hierover in gesprek met het LKCA, de Boekmanstichting, Fonds voor Cultuurparticipatie en DEN. We hebben vertrouwen dat deze samenwerking tot een landelijke dekkingsgraad zal leiden van deze monitor en andere cultuurmonitoren en nemen u hier graag in mee.

3. De partijen zetten in op de verbinding van cultuur met sociaal-maatschappelijke opgaven

De bestuurlijke afspraken benadrukken ook de sociaal-maatschappelijke waarden van cultuurbeoefening: *'samen cultuur maken verbindt mensen en culturen'*.

Cultuur wordt daarmee ook onderdeel van het beleid om de leefbaarheid te vergroten van wijken en dorpen. We interpreteren die niet alleen als een open uitnodiging aan de cultuursector de deuren wijd open te zetten voor *alle inwoners* van Nederland, maar ook als een ambitie voor meer samenhang tussen beleidsprogramma's bij domeinoverstijgende uitdagingen. Ook in onze eerdere brieven hebben wij aangegeven dat we nog vaak een sterke verkokering binnen de verschillende overheden en beleidsdomeinen signaleren. We denken graag met u mee hoe hierin beter verbinding kan worden gebracht. Bijvoorbeeld de Uitvoering van de Brede Regeling Combinatiefuncties binnen

de afspraken rondom Gezond en Actief Leven Akkoord (Cultuur met Sport, Welzijn en Zorg). We zien dat de mogelijkheden die hier liggen om cultuurcoaches te benutten voor de sociaal-maatschappelijke opgaven slecht gevonden worden. Vanuit onze provinciale rol zouden we hier een ondersteunende rol kunnen vervullen.

Tot slot nog een opmerking over uw uitgangspunt dat de ambities binnen bestaande budgetten en beleidskaders gerealiseerd moeten worden, terwijl de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 nieuwe kansen bieden. Wij wijzen op de financiële druk op de culturele infrastructuur. Gemeentelijke bezuinigingen hebben de lokale cultuurvoorzieningen verzwakt, met name in de regio. Innovatie is nodig om jongeren te ondersteunen bij nieuwe vormen van cultuurdeelname, zoals flexibele broedplaatsen en nieuwe community's. Dit vraagt om gerichte investeringen om gelijke kansen te waarborgen. Ook de toepassing van de Fair Practice Code zal zonder extra middelen leiden tot minder mogelijkheden voor cultuurbeoefening.

We stelden het zeer op prijs te zijn betrokken bij de ontwikkeling van de bestuurlijke afspraken als sparringpartner en hopen dat u ons blijft vinden in de uitvoering ervan.

Met hartelijke groet

Namens de Raad van Twaalf

Marieke Vegt (vz)
raadvantwaalf@kunstgebouw.nl
06 18887261

De Raad van Twaalf bestaat uit:

Groningen	Kultuurloket
Friesland	Keunstweurk
Drenthe	Kunst & Cultuur
Overijssel	Rijnbrink
Gelderland	Cultuur Oost
Utrecht	Kunst Centraal Zimihc
Flevoland	De Kubus
Noord-Holland	Plein C
Zuid-Holland	Kunstgebouw
Zeeland	Cultuurkwadraat
Brabant	Kunstloc Huis voor de
Limburg	Kunsten